

ACADEMIA ROMÂNĂ
Filiala Timișoara
INSTITUTUL DE STUDII BANATICE
„TITU MAIORESCU”
Timișoara
Bd. Mihai Viteazu, nr. 24
Tel./fax 0256 491816

Avizat,
PRESEDINTE,
Acad. Păun Ion Otiman

Către

ACADEMIA ROMÂNĂ
SECȚIA DE FILOLOGIE ȘI LITERATURĂ

Vă trimitem alăturat Raportul de activitate pe anul 2015 pentru Institutul de Studii Banatice “Titu Maiorescu” Timișoara.

DIRECTOR,
Prof. univ. dr Crișu Dascălu

ACADEMIA ROMÂNĂ
Filiala Timișoara
Institutul de Studii Banatice
„Titu Maiorescu”

R A P O R T
asupra activității desfășurate în anul 2015

I. Organizare și funcționare

Activitatea Institutului de Studii Banatice „Titu Maiorescu” s-a desfășurat în cadrul a trei colective: **Istorie literară, Lingvistică și Istorie** de către cele **11** cadre de cercetare (care ocupă **10** posturi) și **1** post auxiliar (secretar). **9** cercetători au titlul de doctor și **2** sunt doctoranzi. **2** cercetători sunt conducători de doctorat.

a. Colectivul de **Istorie literară** are în structura lui **7** posturi, dintre care:

1 CS I, **2** CS II, **3** CS III, **1** AC.

În anul 2015, acest colectiv a fost angajat în realizarea programului *Cercetări de istoria literaturii române*, care a cuprins 3 proiecte: *Dicționarul general al literaturii române* (ediția a 2-a, în colaborare cu Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” din București), *Ediții critice* și *Istoria presei literare românești din Banat*. Din cauza numărului mic de cercetători, fiecare dintre aceștia a fost angajat în realizarea a câte două proiecte, ceea ce a impus asumarea unor eforturi considerabile.

La primul proiect, au fost actualizate 42 de articole apărute în ediția I a DGLR și au fost redactate 23 de articole noi.

La proiectul al doilea, au fost încheiate și pregătite pentru tipar **4** ediții critice (Ion Popovici Bănățeanu, Victor Vlad Delamarina, Iosif Bogdan și Cora Irineu), **2** ediții critice continuă și în anul 2016 (Emilia Lungu-Puhalo și Titu Maiorescu, *Jurnal*, vol. III).

La proiectul al treilea, a fost redactată parțial monografia revistei literare „Semenicul” (Lugoj), proiectul continuând și în anul 2016.

b. Colectivul de **Lingvistică** mai are în componență un sigur post, ocupat de către un cercetător cu grad de CS.

În anul 2015, acesta a continuat colaborarea începută în anii anteriori la Programul *Dicționarul etimologic al limbii române* (în colaborare cu Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan - Al. Rosetti” din București), fiind redactate 200 de articole.

c. Colectivul de **Istorie** are în structura lui 2 posturi de CS I, ocupate de 3 cadr de cercetare, dintre care unul cu normă întreagă și celălalt cu 2 jumătăți de normă.

În anul 2015, acest colectiv a fost angajat în realizarea programului *Cercetări de istoria Banatului*, care a cuprins trei proiecte: *Banatul sub administrația militară habsburgică (1716-1753)*, *Sârbii din România în epoca postbelică și relațiile româno-iugoslave (sârbe) și Istoria Banatului. Epoca modernă*.

Activitatea institutului este coordonată de *Consiliul științific*, alcătuit din 3 membri, al cărui președinte este directorul ei, în conformitate cu Statutul Academiei Române și cu Regulamentul de organizare și funcționare al institutului.

Institutul de Studii Banatice „Titu Maiorescu” este subordonat *administrativ* Filialei Timișoara a Academiei Române, în componența căreia funcționează, și *științific* Secției de filologie și literatură a Academiei Române și Secției de istorie și arheologie a Academiei Române.

II. Resursele umane și patrimoniul mobil și imobil

a. Resursele umane ale institutului au cunoscut o continuă diminuare (în anul 1990, la revenirea lui în structurile Academiei Române, el avea 27 de posturi de cercetare), ajungând în prezent la 10 posturi, ocupate de 11 cadre de cercetare și 1 post auxiliar (de secretar). Există șansa ocupării prin concurs a încă unui post de cercetare (CS II).

Pe grade de cercetare, situația acestor posturi se prezintă astfel: **3 CS I** (dintre care unul ocupat de 2 cadre), **2 CS II**, **3 CS III**, **1 CS** și **1 AC**.

b. Institutul nu are nici patrimoniu imobil și nici patrimoniu mobil propriu, activitatea sa desfășurându-se în spațiul Filialei Timișoara a Academiei Române și la Biblioteca Filialei Timișoara (unde sunt înregistrate cărțile și publicațiile primite ca donații de institut).

III. Activități specifice, desfășurate în plan național și internațional, de consacrare științifică și culturală

Institutul de Studii Banatice „Totu Maiorescu” a fost angajat și în anul 2015 la realizarea unor programe de cercetare *naționale* și *provinciale*, îndeplinind astfel un dublu rol: de elaborare a unor lucrări fundamentale de interes național și de valorificare a tradițiilor științifice și culturale ale Banatului ca parte inseparabilă a patrimoniului cultural național.

În anul 2015, membrii institutului au publicat **7** volume în țară și **1** în străinătate, din domeniile filologic și istoric:

*** *Enciclopedia Banatului. Literatura* (conține aproximativ 1000 de articole despre scriitorii din această provincie); Ioan David, „*Banatul*”, *prima publicație literară bănățeană*, ed. a II-a; GrațIELA Benga, *Cu cărțile la vedere. O privire asuora literaturii marginilor*, ed. a II-a revăzută și adpugită; GrațIELA Benga, *Publicistica postbelică a lui Mircea Eliade*; Iosif Bogdan, *Pagini de literatură și folclor* (ediție critică de Bogdan Mihai Dascălu și Ioan David), Alina Costănceanu, *Slalom printre cuvinte. Eseuri critice*; Ioan Hațegan, *Pavel Chinezu*; *** *Istoria Banatului. Studii privind particularitățile unei regiuni transfrontaliere*; Victor Neumann, *Die Interkulturalität des Banats* (Berlin).

Au fost realizate **2** ediții științifice ale următoarelor texte: Mathias Bell, *Comitatul Timișului* (Ioan Hațegan), Maria Iconia Săbăilă, *Identitatea modelelor din Luxemburg/Valea Moselei în peisajul cultural bănățean* (Ioan Hațegan).

Au fost publicate **8** studii în volume colective apărute în țară și în străinătate, **34** de studii apărute în reviste de specialitate din țară și din străinătate, **19** studii apărute în publicații de cultură din țară și din străinătate. S-au prezentat **28** de comunicări la reuniuni științifice din țară și **9** comunicări în străinătate.

Cercetători ai institutului sunt afiliați la **7** societăți științifice și culturale din țară, **8** dintre ei sunt membri în redacțiile unor publicații științifice, **2** sunt conducători de doctorat. Ei au întocmai **17** referate de specialitate ca membri în comisii de doctorat sau ca referenți științifici ai unor edituri.

În anul 20145, institutul a organizat **5** manifestări științifice: „Ziua culturii naționale (15 ianuarie 2015)”, Simpozionul „Presa literară și culturală din Banat” (aprilie 2015), Simpozionul „Contribuții etimologice” (octombrie 2015), Simpozionul „Sorin Titel-80”; Simpozionul „Titu Maiorescu-175” și a fost coorganizatorul, în colaborare cu Institutul de Cultură al Românilor din Voivodina din Zrenianin, a **2** conferințe internaționale: „Interferențe culturale Banat-Transilvania” și „Folclorul literar – memorie și creație. Iosif Bogdan -130” (iulie 2015), ambele în Voivodina.

În anul 2015, institutul a continuat fructuoasa colaborare cu instituții științifice și de cultură din țară (Institutul de Istorie și Teorie Literară”G. Călinescu” și Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, cu Arhivele Naționale, cu biblioteci județene etc.) și din străinătate (Institutul de Cultură al Românilor din Voivodina și Catedra de limba română a Universității din Novi Sad).

Institutul editează „Revista de studii banatice”, aflată în cel de al 7-lea an de apariție și, în colaborare cu Comisia de comunicare și jurnalism a Filialei Timișoara, publicația [www. Culturășicomunicare.com](http://www.Culturășicomunicare.com), care apare din anul 2007.

Sub autoritatea științifică a institutului apare „Bibliotheca banatica”, în cadrul căreia au fost publicate până în prezent **37** de cărți (ediții critice, reeditări, traduceri, texte inedite, monografii etc.), dintre care **5** în anul 2015.

IV. Probleme

Principala problemă cu care se confruntă institutul decurge din scăderea constantă a numărului de cercetători (în prezent **11** față de **27** în 1990). Din acest motiv s-a recurs la atragerea unor colaboratori externi, al căror număr a fost în anul 2014 de **16**, adică mai mare decât cel al cercetătorilor din institut. Apelul la ei nu reprezintă decât o soluție „de avarie”, căci, nefiind angajați ai institutului, ei participă la proiecte în afara obligațiilor profesionale pe care le au la instituțiile unde lucrează și nu pot fi trași la răspundere pentru eventuala neîndeplinire a atribuțiilor ce le revin. Adevărata soluție ar fi identificarea unor soluții de creștere a numărului de cercetători.

Realizarea optimă a proiectelor impune deplasarea cercetătorilor în alte centre științifice din țară, dar și din străinătate, obiectiv dificil de atins din cauza precarității financiare a instituției. A le cere să-și finanțeze ei deplasările este incorect și, în fapt, imposibil în condițiile actuale de salarizare. Întrucât institutul nu dispune de fondurile necesare pentru achiziționarea lucrărilor de specialitate, propunem ca măcar cele care apar sub egida celorlalte institute de profil să ne fie donate, urmând ca și institutul nostru să se înscrie în această reciprocitate.

Director,
Prof. univ. dr Crișu Dascălu

**Informare privind activitatea Institutului de Studii Banatice „Titu Maiorescu”
al Academiei Române, Filiala Timișoara
pentru anul 2015**

Domenii de cercetare: *filologie și istorie.*

Resurse umane: 11 cercetători, 9 doctori, 2 conducători de doctorate.

Activitate de formare a tinerilor cercetători: 2 doctoranzi, 1 post-doctorand.

Infrastructură de cercetare nouă. Biblioteca de specialitate funcționează în cadrul Bibliotecii Filialei Timișoara.

Rezultatele cercetării desfășurate în anul 2015 (vă rugăm folosiți tabelul din anexa 2).

Realizări excelente obținute în anul 2015:

- Cărți: *Enciclopedia Banatului. Literatura.* Coordonator general: Crișu Dascălu

Cooperări științifice naționale și internaționale, inclusiv în cadrul proiectelor:

Institutul de Teorie și Istorie literară „G. Călinescu” (la programul *Dicționarul general al literaturii române*, ed. a II-a)

Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan-Al. Rosetti” (la programul *Dicționarul etimologic al limbii române*);

Institutul de Cultură al Românilor din Voivodina (la programul *Enciclopedia Banatului*),

Catedra de limba română a Universității din Novi Sad (la programul *Enciclopedia Banatului. Literatura*); 4 vizitatori din Serbia (în cadrul schimbului interacademic).

Conferințe (simpozioane)/manifestări științifice organizate de institut:

„Ziua Culturii Naționale. 15 ianuarie 2015”, „Sorin Titel-80”, „Titu Maiorescu-175”, „Presa literară și culturală din Banat”, „Cercetări etimologice”.

În cooperare cu Institutul de Cultură al Românilor din Voivodina:

„Interferența culturale Banat-Transilvania” și „Folclorul literar – memorie și creație. Iosif Bogdan-130” (ambele în Voivodina)

Concluzii și propuneri:

Să se organizeze oficial între institutele de același profil un schimb de cărți și publicații pe care acestea le editează.

DIRECTOR,

Prof. univ. dr. Crișu Dascălu

